

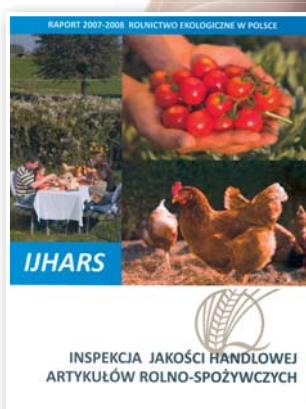
WIEDZA I JAKOŚĆ

NR 1 (17)/2010

ISSN 1896-9569

Najważniejsze wydarzenia
2009 roku

str. 6

Rolnictwo ekologiczne w 2009 roku

str. 15

Polska Koordynatorem FAO/WHO
dla Europy

str. 16

Słowo od Głównego Inspektora JHARS	1
WIADOMOŚCI	2
KALENDARIUM 2009	6
PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI IJHARS W 2009 ROKU	
IJHARS przeprowadziła 8688 kontroli <i>Dorota Balińska-Hajduk</i>	10
Rekordowa liczba kontroli ex-post w 2009 r. <i>Renata Szemraj</i>	11
Rok obowiązywania znowelizowanej ustawy o JHARS <i>Dorota Bocheńska</i>	13
Laboratoria GIJHARS w 2009 r. <i>Dorota Bocheńska</i>	14
Nadzór IJHARS nad rolnictwem ekologicznym w 2009 roku <i>Artur Siedlarek</i>	15
Polska na forum KKŻ FAO/WHO w 2009 r. <i>Marzena Chacińska</i>	16
Działania IJHARS w zakresie produktów regionalnych i tradycyjnych <i>Artur Siedlarek</i>	17
W 2010 ROKU	
Poznaj traktat z Lizbony <i>Marzena Chacińska</i>	19
Nowe mechanizmy WPR kontrolowane przez IJHARS w 2009/2010 <i>Renata Szemraj</i>	21
Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia <i>Paweł Jaczyński</i>	22
WARTO WIEDZIEĆ	
Protokół dyplomatyczny i etykieta na co dzień cz. 1 <i>Joanna Maryniak</i>	24
CIEKAWOSTKI	IV str. okł.

Autorzy:**DOROTA BALIŃSKA-HAJDUK**

Absolwentka Wydziału Technologii Żywności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Od 1998 roku w Centralnym Inspektoracie Standaryzacji, po jego włączeniu w struktury IJHARS – pracownik Wydziału Kontroli Jakości Handlowej. Od stycznia 2010 Dyrektor Biura Kontroli Jakości Handlowej.

DOROTA BOCHEŃSKA

Z IJHARS związana od 1999 r., w GIJHARS od 2006 roku. Obowiązki Dyrektora Biura Orzecznictwa, Legislacji i Laboratoriów pełni od sierpnia 2009 roku.

MARZENA CHACIŃSKA

Ukończyła Wydział Technologii Żywności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego oraz podyplomowe studia w zakresie Integracji Europejskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Od 11 lat związana z administracją publiczną i współpracą międzynarodową (pracownik Centralnego Inspektoratu Standaryzacji). Po włączeniu CIS w struktury IJHARS w Wydziale Współpracy Międzynarodowej. Od sierpnia 2009 roku Dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej.

PAWEŁ JACZYŃSKI

Ukończył Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2007 roku w GIJHARS, od sierpnia 2009 roku – naczelnik Wydziału Prawnego Biura Orzecznictwa, Legislacji i Laboratoriów w GIJHARS.

JOANNA MARYNIAK

Absolwentka kierunku: ochrona środowiska na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Z GIJHARS związana od września 2008 roku (Biuro Współpracy Międzynarodowej).

ARTUR SIEDLAREK

Absolwent Wydziału Rolniczego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Od 2003 roku w IJHARS, od 2006 roku – naczelnik Wydziału Rolnictwa Ekologicznego. W sierpniu 2009 roku objął obowiązki Dyrektora Biura Rolnictwa Ekologicznego i Produktów Regionalnych.

RENATA SZEMRAJ

Ukończyła Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (kierunek: technologia chemiczna) w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach oraz studia podyplomowe na kierunku administracja publiczna i finanse na Uniwersytecie Warszawskim. W GIJHARS pracuje od maja 2004 roku. Obowiązki Dyrektora Biura Kontroli Ex-post sprawuje od sierpnia 2009 roku.

Redakcja:
GIJHARS, ul. Wspólna 30,
00-930 Warszawa
tel.: 0-22 623-29-00
www.ijhars.gov.pl

Redaktor naczelna:
Julita Dąbrowska
e-mail: jdabrowska@ijhars.gov.pl

Zdjęcie na okładce:
Fotolia

Realizacja:
Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk
www.grzeg.com.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo adjustacji, redagowania i skracania tekstów oraz zmiany ich tytułów
Oddano do druku: 4 czerwca 2010 r.

W TROSCE O OCHRONĘ INTERESÓW KONSUMENTÓW I PRODUCENTÓW

Pojawia się coraz więcej głosów krytycznych co do jakości żywności w Polsce. Trudno się z tymi opiniami nie zgodzić, gdy analizujemy wyniki kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych za 2009 rok. Zgodnie z danymi IJHARS, w ubiegłym roku zakwestionowano 14,8 proc. skontrolowanych partii towarów w zakresie parametrów fizykochemicznych. Wskaźnik ten świadczy o pogorszeniu się jakości żywności w stosunku do 2008 roku, kiedy to nieprawidłowości wykryto wśród 9,4 proc. skontrolowanych partii.

Nadal 35,1 proc. towarów spożywczych ma nieprawidłowe oznakowanie, co stanowi zjawisko niepokojące, gdyż konsument właśnie na podstawie opakowania i etykiety podejmuje decyzję o wyborze i zakupie artykułów rolno-spożywczych.

IJHARS stojąc na straży bezpieczeństwa i interesów konsumentów przeprowadza kontrole wśród producentów wszystkich podstawowych branży. W 2009 roku Inspekcja skontrolowała blisko 2170 podmiotów, realizując 37 programów kontroli planowych. Zdecydowana większość skontrolowanych partii żywności była prawidłowej jakości, zgodnej z przepisami oraz deklaracją producenta. Niestety wśród polskich przedsiębiorców byli i są i tacy, którym inspektorzy JHARS udowodnili proceder fałszowania artykułów rolno-spożywczych. Ich nazwy od 2009 roku podawane są do publicznej wiadomości na stronie internetowej www.ijhars.gov.pl.

Jednym ze sposobów skutecznej walki z eliminacją żywności o nieprawidłowej jakości handlowej z polskiego rynku jest dzielenie się wiedzą i doświadczeniem z innymi służbami kontrolującymi żywność w Polsce, producentami i konsumentami. W tym roku, podobnie jak i w latach poprzednich, IJHARS bierze aktywny udział w spotkaniach branżowych, organizowanych z inicjatywy własnej, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, organizacji branżowych i wydawców prasy branżowej. Jest też inicjatorem warsztatów dla mediów, spotkań, w trakcie których dziennikarze poznają podstawy prawne, słownictwo oraz wyniki i wnioski wypływające z przeprowadzonych kontroli przez IJHARS.

Stanisław Kowalczyk
Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

20. TARGI BIOFACH W NIEMCZECH

W dniach 17–20 lutego 2010 r. w Norymberdze po raz dwudziesty odbyły się Międzynarodowe Targi Produktów Ekologicznych – BioFach.

Ważną częścią imprezy był Kongres BioFach, obfitujący w interesujące prezentacje i dyskusje dotyczące rolnictwa ekologicznego.

BioFach – to największe na świecie targi produktów ekologicznych. Powierzchnia wystawiennicza tego-rocznych targów wynosiła przeszło 45 500 m². Szacuje się, że targi odwiedziło około 46 000 osób z ponad 100 państw (głównie z Niemiec, Austrii, Danii, Holandii, Włoch i Francji). Targi BioFach po raz kolejny udowodniły, jak bardzo dynamiczny jest sektor bio-produktów i jak ogromne są możliwości jego dalszego rozwoju. Podczas imprezy swoją ofertę przedstawiło ponad 2500 wystawców.

Wystawiana żywność ekologiczna to m.in. przetwory owocowo-warzywne, nabiał, wędliny, przetwory zbożowe, wina, soki i napoje, świeże owoce i warzywa. Poważną część oferty stanowiły naturalne kosmetyki i produkty do pielęgnacji ciała oraz naturalne środki wspomagające prowadzenie zdrowego trybu życia, eksponowane w ramach odbywających się w tym samym czasie targów Vivaness.

Stoisko polskie, zorganizowane pod patronatem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, było obszarem rozmów handlowych kilkudziesięciu przedsiębior-

ców z Polski z zagranicznymi kontrahentami. W polskiej ofercie dominowały takie produkty ekologiczne jak przetwory owocowe i warzywne, wędliny, pieczywo, owoce suszone i marynaty. Znaczącą część oferty stanowiły ziarna zbóż i roślin strączkowych, mąka, kasze, otręby, płatki, makarony, musli i ciasteczka zbożowe. Prezentowane były też zioła, przyprawy, herbaty ziołowe oraz miody.

W ramach targów BioFach tradycyjnie organizowany jest także blok konferencyjny – BIOFACH CONGRESS. Stanowi międzynarodową platformę wymiany wiedzy, doświadczeń i poglądów między Komisją Europejską, urzędami nadzoru, jednostkami certyfikującymi, instytucjami naukowymi, handlowcami i konsumentami oraz prawnikami, specjalizującymi się w tematyce rolnictwa ekologicznego.

SPOTKANIE SZKOLENIOWE Z PRZEDSTAWICIELAMI IZBY CELNEJ W OLSZTYNIE

5 lutego 2010 r. w WIJHARS w Olsztynie odbyło się specjalistyczne szkolenie na temat trybu postępowania organów celnych w zakresie kontroli granicznej towarów pochodzących z krajów trzecich.

W lutym 2009 r. nawiązano współpracę pomiędzy Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych a Dyrektorem Izby Celnej w sprawie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europej-

skiej (państw trzecich). Szkolenie to pierwszy efekt współpracy.

Szkolenie, w którym wzięli udział pracownicy WIJHARS w Olsztynie przeprowadziły: Joanna Fila i Jolanta Gryciuk, eksperci celni z Wydziału Dozoru olsztyńskiej Izby Celnej. W trakcie spotkania omówiono zadania, funkcje i strukturę organizacyjną Służby Celnej, akty prawne regulujące zasady obrotu towarowego, jak również zasady i tryb postępowania przy wprowadzaniu towarów na obszar celny Unii Europejskiej. W dalszej części szkolenia Katarzyna Iwaniszczuk, Kierownik Wydziału Kontroli WIJHARS w Olsztynie, zapoczątkowała dyskusję poruszającą aspekty pracy obu instytucji we wspólnym obszarze działań. Spotkanie zakończono omówieniem przez reprezentantów Izby Celnej w Olsztynie funkcjonowania Informacyjnego Systemu Zintegrowanej Taryfy Celnej ISZTAR2 ułatwiającego pozyskanie szczegółowych informacji dotyczących obrotu towarowego.

Opr. i fot. Karol Birski

NOWE LOGO ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

Komisja Europejska wybrała nowe logo produkcji ekologicznej. Będzie obowiązywać od 1 lipca 2010 roku.

Decyzja w tej sprawie zapadła 24 marca 2010, kiedy to wydano rozporządzenie Komisji (UE) nr 271/2010, które określa m.in. wymagania techniczne w zakresie stosowania nowego logo, w tym jego koloru i minimalnego wymiaru. W następstwie wejścia w życie traktatu z Lizbony, rozporządzeniem Komisji (UE) nr 271/2010 zastąpiono dotychczas stosowane określenie „wspólnotowe logo produkcji ekologicznej” na określenie „unijne logo produkcji ekologicznej”. Dotychczasowe logo rolnictwa ekologicznego może być stosowane na opakowaniach produktów ekologicznych do dnia 1 lipca 2012 r., jeżeli produkty te spełniają wymogi rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007.

KONFERENCJA „POLSKA WIEŚ, BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE A MEDIA”

28 kwietnia br. Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor JHARS uczestniczył w III Konferencji „Polska wieś, bezpieczeństwo żywnościowe a media” przygotowanej wspólnie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Wygłosił referat na temat „Jakość handlowa artykułów rolno-spożywczych w 2009 roku a publikacje prasowe”.

W 2009 roku ukazało się blisko 200 artykułów prasowych na temat IJHARS w prasie ogólnopolskiej i regionalnej, w tym branżowej oraz prawie 230 notek w serwisach internetowych.

KONFERENCJA SZKOLENIOWA „NOWE KIERUNKI W ZNAKOWANIU ŻYWNOŚCI”

29 kwietnia br. Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor JHARS oraz Dorota Balińska-Hajduk, Dyrektor Biura Kontroli Jakości Handlowej uczestniczyli w konferencji szkoleniowej zorganizowanej przez Związek Polskich Przetwórców Mleka i miesięcznik „Fresh&Cool Market”. W czasie spotkania przedstawiciele IJHARS omówili wymagania prawne dotyczące znakowania wyrobów mlecznych

oraz zaprezentowali wyniki kontroli tych wyrobów przeprowadzonych w 204 zakładach w Polsce w 2009 roku.

KONFERENCJA „ROLA KOMISJI KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO”

6 maja 2010 roku w gmachu MRiRW, pod honorowym patronatem Marka Sawickiego, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, odbyła się konferencja poświęcona roli Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w zapewnieniu bezpieczeństwa i jakości żywności oraz uczciwych praktyk w międzynarodowym handlu żywnością. Spotkanie zostało zorganizowane przez GIJHARS przy współpracy z MRiRW oraz PIW-PIB.

NARADA KIEROWNIKÓW WYDZIAŁÓW KONTROLI WIJHARS

W dniach 12–13 maja br. w Falentach k/Warszawy odbyło się coroczne spotkanie z udziałem kierowników Wydziałów Kontroli WIJHARS. GIJHARS był reprezentowany przez Stanisława Kowalczyka – Głównego Inspektora JHARS; Dorotę Krzyżanowską i Andrzeja Królikowskiego – Zastępców Głównego Inspektora JHARS; Dorotę Balińską-Hajduk – Dyrektora Biura Kontroli Jakości Handlowej; Dorotę Bocheńską – Dyrektora Biura Orzecznictwa, Legislacji i Laboratoriów oraz Agnieszkę Sudoł i Katarzynę Trojnar – pracowników Biura Kontroli Jakości Handlowej.

W trakcie spotkania omówiono kryteria kwalifikacji nieprawidłowości o charakterze zafałszowania, zasady kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku krajowym, zasady kontroli soków ze szczególnym uwzględnieniem aspektów dotyczących znakowania, wybrane elementy postępowania administracyjnego podczas przeprowadzania czynności kontrolnych (m.in. przekazywanie kontrolowanemu zaleceń pokontrolnych, interpretacji wyników analiz laboratoryjnych), zasady kontroli artykułów nietrwałych mikrobiologicznie oraz inne zagadnienia zgłoszone przez poszczególnych WIJHARS. Przedmiotem dyskusji była również wymiana doświadczeń i opinii wśród inspektorów IJHARS.

WARSZTATY DLA MEDIÓW

25 maja br. w GIJHARS zorganizowano 5. warsztaty dla mediów. Tematem spotkania była kwestia znakowania wyrobów spożywczych. W warsztatach wzięło udział 11 dziennikarzy z pism branżowych. Gospodarzami spotkania byli: Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor JHARS; Dorota Krzyżanowska, Zastępca Głównego Inspektora JHARS; Dorota Balińska-Hajduk, Dyrektor Biura Kontroli Jakości Handlowej oraz Julita Dąbrowska, Doradca ds. PR.

SZKOLENIE W ZAKRESIE ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

W ramach programu stałego podnoszenia kompetencji organów odpowiedzialnych w Polsce za nadzór nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w dniach 25–26 maja 2010 r.

w Warszawie zorganizowane zostało specjalistyczne szkolenie dla inspektorów WI JHARS, wykonujących kontrole w zakresie rolnictwa ekologicznego. W szkoleniu, poza kilkudziesięcioma pracownikami Inspekcji JHARS, udział wzięła także grupa inspektorów jednostek certyfikujących oraz kilku przedstawicieli Inspekcji Handlowej. Celem szkolenia, zorganizowanego przez GIJHARS wspólnie z Departamentem Rynków Rolnych MRiRW, było poszerzenie wiedzy inspektorów wijkhars w zakresie przepisów regulujących zasady funkcjonowania rolnictwa ekologicznego.

KOMUNIKAT IJHARS

Nowelizacja ustawy z 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577, z późn. zm.), która weszła w życie 18 grudnia 2008 r. nałożyła na IJHARS obowiązek podawania do publicznej wiadomości danych na temat przedsiębiorców, którzy fałszują żywność.

Pierwsza decyzja została wydana przez WIJHARS 19 stycznia 2009 r., a ostatnia – 20 kwietnia 2010. r. **Do 27 maja 2010 r. na stronie www.ijhars.gov.pl zostały opublikowane informacje ze 116 decyzji dotyczące 60 przedsiębiorców.**

Przedmiotem 116 decyzji były następujące grupy artykułów rolno-spożywczych:

- zboża i jego przetwory (chleb i bułka tarta) – 40, w stosunku do 21 przedsiębiorców,
- makarony – 21, w stosunku do 3 przedsiębiorców,
- mięso i jego przetwory – 18, w stosunku do 9 przedsiębiorców,
- ryby – 10, w stosunku do 8 przedsiębiorców,
- mleko i jego przetwory – 4, w stosunku do 4 przedsiębiorców,

- orzechy – 4, w stosunku do 2 przedsiębiorców,
- słodycze – 4, w stosunku do 2 przedsiębiorców,
- napoje bezalkoholowe – 4, w stosunku do 4 przedsiębiorców,
- wina – 3, w stosunku do 2 przedsiębiorców,
- wyroby garmazeryjne – 3, w stosunku do 3 przedsiębiorców,
- herbata – 5 w stosunku do 2 przedsiębiorców.

Więcej informacji: <http://www.ijhars.gov.pl/art-29.html>

GŁÓWNY INSPEKTOR JHARS OBJĄŁ PATRONAT NAD VI EDYCJĄ RANKINGU ZAKŁADÓW MIĘSNYCH

10 czerwca 2010 r. w Warszawie Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor JHARS weźmie udział w Konferencji i Gali, w trakcie których redakcja miesięcznika „Agro Trendy” oraz Polska Federacja Branży Mięsnej ogłosi wyniki VI Edycji Rankingu Zakładów Mięsnych. Konkurs organizowany jest we współpracy z PFPŻ. Patronat honorowy nad imprezą objęli: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes Agencji Rynku Rolnego, Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa a także Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA 2009 ROKU

STYCZEŃ

Nowelizacja ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych

5 stycznia weszła w życie nowelizacja ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 68). W kontekście zadań realizowanych przez IJHARS, ważną zmianą wprowadzoną przez znowelizowaną ustawę jest rozdzielenie kompetencji Głównego Inspektora JHARS, który pełnił wcześniej dwie funkcje – organu nadzorującego oraz kontrolującego. Zgodnie z nowymi przepisami, Główny Inspektor JHARS pozostał organem nadzorującym upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jednostki certyfikujące, zaś wojewódzki inspektor JHARS przejął kompetencje w zakresie przeprowadzania kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją.

LUTY

Wizyta studyjna delegacji Gruzji

W dniach 9–13 lutego GIJHARS przy współpracy ze służbami sanitarnymi, weterynaryjnymi i fitosanitarnymi Polski, zorganizował wizytę studyjną dla przedstawicieli administracji rządowej Gruzji. Szkolenie zostało zorganizowane na prośbę Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w ramach realizacji programu pomocowe-

Od lewej: Jan F. Żmudziński (PIWET-BIP), Joanna Maryniak (GIJHARS), Marzena Chacińska (GIJHARS), Maja Czerwińska (GIW), Tamta Mikanadze (delegatka z Gruzji), Tadeusz M. Wijaszka (PIWET-BIP)

Od lewej: Maja Czerwińska (GIW), Tamta Mikanadze (delegatka z Gruzji), Joanna Maryniak (GIJHARS), Marzena Chacińska (GIJHARS), Małgorzata Jakóbczyk (GIS), Katarzyna Poskoczym (GIS), Monika Zagrajek (GIS)

go *Food Safety Capacity Building* (TCP/RER/3201). Program wizyty obejmował zagadnienia związane z prezentacją systemu urzędowej kontroli żywności w Polsce oraz zadań poszczególnych inspekcji.

Ponadto delegacja odwiedziła również Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach i w rozmowie z doc. dr. hab. Tadeuszem Wijaszką, Dyrektorem Instytutu oraz prof. Janem Żmudzińskim, Zastępcą Dyrektora Instytutu, zapoznała się z działalnością naukowo-badawczą Instytutu w zakresie urzędowej kontroli żywności. Wizyta zakończyła się na przejściu granicznym w Koroszczyne, gdzie Eugeniusz Karpiuk, Zastępca Granicznego Lekarza Weterynarii omówił pracę inspektorów na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej tj. granicy z Białorusią.

MARZEC

Pierwsze kontrole potwierdzające zgodność procesu produkcji rogała świętomarcińskiego ze specyfikacją

W marcu Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS w Poznaniu przeprowadził pierwsze kontrole zgodności procesu produkcji rogała świętomarcińskiego ze specyfikacją. W ich wyniku w ciągu całego roku wydano łącznie 116 świadectw jakości. Dokument ten upoważnia producentów do

produkcji i wprowadzania do obrotu produktu o nazwie „rogał świętomarciński” oraz korzystania ze znaku „chronione oznaczenie geograficzne”.

I warsztaty dla mediów

17 marca zorganizowano pierwsze w historii IJHARS warsztaty dla mediów. Tematem spotkania było wyjaśnienie zadań stojących przed IJHARS. Gości zapoznano z historią oraz omówiono strukturę organizacyjną urzędu, zapoznano z najważniejszymi przepisami prawnymi dotyczącymi pracy Inspekcji. W spotkaniu wzięło udział 11 dziennikarzy z mediów ogólnopolskich, branżowych i społeczno-ekonomicznych.

KWIECIEŃ

Porozumienie w sprawie eksportu żywności do Rosji

1 kwietnia zawarto porozumienie w sprawie kontroli produktów roślinnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi i wywożonych z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do Federacji Rosyjskiej.

Porozumienie zostało podpisane przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Głównego Inspektora Sanitarnego i Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Pomyślny audyt BSI Management

6–7 kwietnia BSI Management Systems Polska Sp. z o.o. przeprowadziła audyt w IJHARS. Audytorzy udzielili rekomendacji do utrzymania certyfikatu systemu zarządzania jakością w Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych na zgodność z normą PN-EN ISO 9001: 2009, w zakresie nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy oraz wykonywania zadań w ramach realizacji polityki rolnej państwa.

Pierwsze kontrole ex-post zlecone przez IJHARS do innych państw członkowskich UE

IJHARS po raz pierwszy opracowała i wystosowała wnioski o wykonanie kontroli ex-post – krzyżowych do 3 państw członkowskich UE (Litwa, Niemcy, Węgry) w ramach tzw. pomocy wzajemnej. Zgodnie z art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 członkowie Unii Europejskiej udzielają sobie wzajemnej pomocy przy przeprowadzaniu kontroli ex-post.

CZERWIEC

Główny Inspektor JHARS objął patronat nad V edycją rankingu Zakładów Mięsnych

3 czerwca Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor JHARS wziął udział w konferencji dotyczącej przyszłości przetwórstwa mięsnego w Polsce. Zapoznał uczestników z wynikami kontroli jakości handlowej mięsa i wyrobów mięsnych w 2008 i I kwartale 2009 roku. Patronat nad konferencją sprawowali: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Główny Inspektor JHARS, Prezes Agencji Rynku Rolnego i Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Pierwsze kontrole potwierdzające zgodność procesu produkcji wielkopolskiego sera smażonego ze specyfikacją

W czerwcu Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS w Poznaniu na wniosek producentów rozpoczął kontrole zgodności procesu produkcji wielkopolskiego sera smażonego ze specyfikacją. Wielkopolski ser smażony charakteryzuje się specyficznym smakiem i zapachem pochodzącym od zgliwiałego i usmażonego twarogu oraz kminku. W 2009 roku wydano 3 świadectwa jakości.

25 czerwca uchwalono nową ustawę o rolnictwie ekologicznym

Nowa ustawa, która weszła w życie dnia 7 sierpnia, uwzględnia m.in. zmiany w przepisach wspólnotowych dotyczących rolnictwa ekologicznego (rozporządzenie Rady nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r.). Ustawa wprowadza także nowe regulacje krajowe, w tym m.in. zwiększa rolę IJHARS jako instytucji sprawującej nadzór nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną w Polsce.

LIPIEC

Nowy statut GIJHARS

10 lipca Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nadał nowy statut Głównemu Inspektoratowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. W skład GIJHARS wchodzi 9 biur, 8 laboratoriów, 7 samodzielnych stanowisk. Dokument ten dokładnie okre-

śla zakres zadań poszczególnych komórek organizacyjnych urzędu.

Pierwsza kontrola zgodności procesu produkcji oleju rydzowego ze specyfikacją

W lipcu Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS w Poznaniu przeprowadził kontrolę zgodności procesu produkcji oleju rydzowego ze specyfikacją. Specyficzny charakter oleju rydzowego wynika z tradycyjnej metody wytwarzania, czyli tłoczenia na zimno oraz użycia do produkcji lnianki siewnej, zwanej też „rydz”, „rydzik” i „ryżyk”, jako podstawowego surowca. Lnianka siewna, z której tłoczy się olej rydzowy, jest jedną z najstarszych uprawnych roślin oleistych, blisko spokrewnioną z rzepakiem.

Polska Koordynatorem FAO/WHO dla Europy

Na 32. sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, która zakończyła się na początku lipca 2009 roku w Rzymie, zapadła ostateczna decyzja o formalnym objęciu przez Polskę funkcji Koordynatora FAO/WHO dla Europy w ramach prac KKŻ FAO/WHO. Polskim przewodniczącym Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy został prof. Krzysztof Kwiatek – kierownik Zakładu Higieny Pasz Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – PIB w Puławach.

Zmiany przepisów na rynku świeżych owoców i warzyw

Od 1 lipca obowiązują zmienione przepisy Unii Europejskiej dotyczące jakości handlowej świeżych owoców i warzyw. Nie obowiązują już normy handlowe dla 36 gatunków świeżych owoców i warzyw. Ograniczono liczbę szczegółowych norm z 36 do 10,

które dotyczą: jabłek, owoców cytrusowych, kiwi, brzoskwiń i nektarynek, gruszek, truskawek, winogron, papryki słodkiej, pomidorów i sałaty. Pozostałe gatunki podlegają wymaganiom ogólnej normy handlowej.

II warsztaty dla mediów

25 lipca odbyły się II warsztaty dla mediów, w trakcie których dziennikarzy zapoznano z tematem Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. Omówiono zadania stojące przed IJHARS będącą Polskim Punktem Kontaktowym KKŻ FAO/WHO. Wskazano na nowe obowiązki wynikające z powierzenia Polsce roli Koordynatora FAO/WHO dla Europy.

SIERPIEŃ

Pierwsze kontrole zgodności procesu produkcji pierzekaczewnika i andrutów kaliskich ze specyfikacją

W sierpniu Podlaski Wojewódzki Inspektor JHARS w Białymstoku przeprowadził kontrolę zgodności procesu produkcji pierzekaczewnika ze specyfikacją. Pierzekaczewnik to wypiek, który z wyglądu przypomina skorupę ślimaka. Specyficzny kształt wypieku uzyskuje się dzięki zwinieciu w rulon

sześciu cienkim warstwom rozwałkowanego ciasta przełożonego farszem (słodkim lub mięsny).

Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS w Poznaniu przeprowadził kontrolę zgodności procesu produkcji andrutów kaliskich ze specyfikacją. Andrut kaliski są wyrobem cukierniczym mającym postać cienkich krążków (wafli) o regularnych brzegach i gładkiej powierzchni, który charakteryzuje się barwą od jasnokremowej do ciemnożółtej oraz lekko słodkim smakiem.

III warsztaty dla mediów

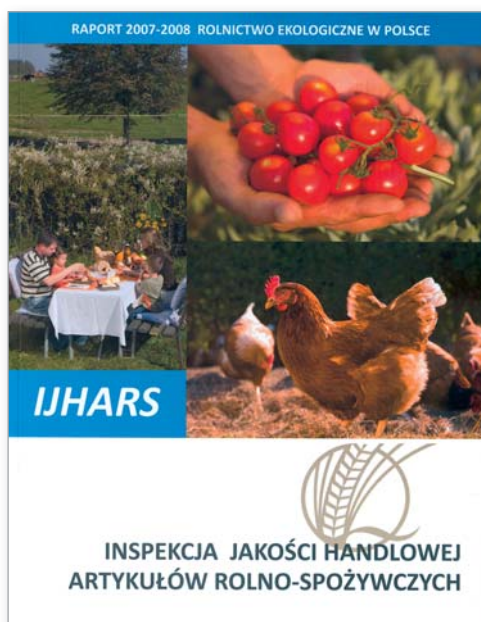
17 sierpnia zorganizowano III spotkanie z udziałem dziennikarzy mediów ogólnopolskich i lokalnych na temat rolnictwa ekologicznego. Przedstawiono na nim wnioski i dane statystyczne z *Raportu na temat stanu rolnictwa ekologicznego w latach 2007–2008*.

WRZESIEŃ

Pierwsza kontrola zgodności procesu produkcji miodu pitnego trójniak ze specyfikacją

W październiku 2009 roku Lubelski Wojewódzki Inspektor JHARS rozpoczął pierwszą kontrolę zgodności procesu produkcji miodu pitnego trójniak ze specyfikacją. Specyficzny charakter tego miodu wynika z cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych gotowego produktu, proporcji miodu do wody w brzezce miodowej oraz długości okresu leżakowania (minimum 1 rok).

Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2007–2008

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych już po raz czwarty opracował publikację na temat rolnictwa ekologicznego. Pierwsza publikacja ukazała się w 2003 roku, kolejne w 2005 i 2007 roku.

Pierwsza kontrola ex-post krzyżowa z udziałem przedstawiciela Niemiec

We wrześniu przedstawiciele niemieckich służb celnych uczestniczyli w kontroli ex-post wykonywanej przez WIJHARS w Gdańsku.

LISTOPAD

Główny Inspektor JHARS objął patronat nad II Forum Spożywczym

23 listopada odbyło się spotkanie „Rynek Spożywczy – europejskie i światowe wyzwania – polska

perspektywa” objęte patronatem Głównego Inspektora JHARS. W czterech sesjach wzięło udział 75 komentatorów – przedstawiciele rządu i świata polityki, biznesu, organizacji producentów. Inspekcja JHARS była reprezentowana przez Stanisława Kowalczyka – GI JHARS, który uczestniczył w spotkaniu na temat branży mięsnej, oraz Pawła Jaczyńskiego z Biura Orzecznictwa, Legislacji i Laboratoriów, który omówił wyniki kontroli branży mleczarskiej w świetle obowiązywania znowelizowanej ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

IV warsztaty dla mediów

25 listopada odbyły się IV warsztaty dla dziennikarzy na temat kontroli ex-post. W trakcie spotkania omówiono zasady przeprowadzania kontroli ex-post, podstawy prawne oraz wyniki kontroli przeprowadzanych przez IJHARS.

GRUDZIEŃ

Uczestnictwo w Komitecie Wykonawczym KKŻ FAO/WHO

Po raz pierwszy w historii przedstawiciel Polski jako Koordynatora FAO/WHO dla Europy wziął udział w sesji Komitetu Wykonawczego KKŻ FAO/WHO, która odbyła się w dniach 8–11 grudnia w Genewie. GIJHARS jako polski Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO aktywnie uczestniczył w przeglądzie oraz formułowaniu uwag do dokumentów sesyjnych, jak również w spotkaniu Grupy Roboczej Rady Unii Europejskiej przygotowującym do powyższej sesji. Delegat Polski zgłosił podczas sesji szereg uwag. Ponadto przedstawiciel Polski zaapelował za pośrednictwem Komitetu Wykonawczego do przedstawicieli FAO i WHO o dalsze wsparcie inicjatyw zmierzających do szerszego uczestnictwa państw w okresie transformacji w pracach kodeksowych.

IJHARS W 2009 R. PRZEPROWADZIŁA 8688 KONTROLI W POLSCE

Dorota Balińska-Hajduk,
Dyrektor Biura Kontroli
Jakości Handlowej

Wyniki przeprowadzanych w 2009 r. kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych nadal wskazują na szereg nieprawidłowości, zarówno w zakresie cech organoleptycznych, parametrów fizykochemicznych, jak i poprawności znakowania.

Kontrole wykonywane przez IJHARS polegają na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania w zakresie jakości handlowej określone w przepisach o jakości handlowej oraz dodatkowe wymagania zadeklarowane przez producenta. W 2009 r. IJHARS przeprowadziła 37 kontroli jakości handlowej w 21 grupach artykułów rolno-spożywczych, którymi objęto 2.169 firm sektora spożywczego.

Wybór tematów do kontroli jest dokonywany na podstawie analizy ryzyka opartej na wynikach kontroli z poprzednich lat, propozycjach zgłaszanych przez MRiRW, inne instytucje oraz wojewódzkie inspektoraty JHARS.

W 2009 r. realizowane były 4 kontrole roczne, dotyczące przetworów mlecznych, ryb i przetworów rybnych, pieczywa oraz świeżych owoców i warzyw. Trzy kontrole, dotyczące przetworów z mięsa czerwone-

go, oliwy z oliwek oraz prawidłowości znakowania wybranych artykułów rolno-spożywczych (herbaty i herbatek owocowych, koncentratów spożywczych, majonezów i sosów, olejów i tłuszczów roślinnych, fermentowanych napojów winiarskich, soków owocowych, napojów bezalkoholowych, kawy rozpuszczalnej) realizowane były w dwóch kwartałach.

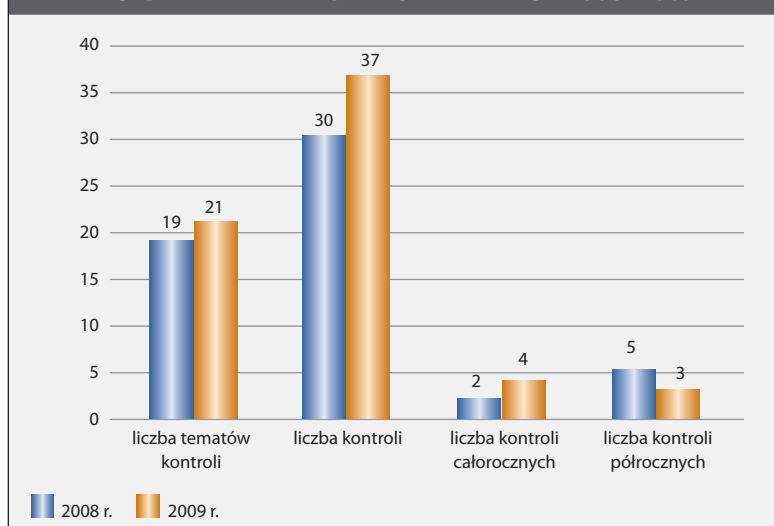
Pozostałe kontrole dotyczyły jakości handlowej przetworów zbożowych, win gronowych, napojów spirytusowych, mięsa i przetworów drobiowych, makaronu, przetworów owocowych i warzywnych, wyrobów cukierniczych, znakowania jaj oraz nawozów i działań związanych z certyfikacją chmielu i produktów chmielowych.

W wyniku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2009 roku stwierdzono¹:

- 14,8% skontrolowanych partii wyrobów posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej oraz z deklaracją producenta;
- 35,1% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych;
- 4,2% partii świeżych owoców i warzyw nie spełniało wymagań jakościowych określonych w standardach UE; 24,3% partii świeżych owoców i warzyw było niewłaściwie oznakowanych;
- 19,2% partii jaj nie spełniało wymagań w zakresie znakowania opakowań jednostkowych i transportowych.
- 2,0% partii nie odpowiadało określonym cechom organoleptycznym.

¹ Wskaźniki dotyczą 37 kontroli planowych, nie obejmują danych z kontroli doraźnych.

LICZBA TEMATÓW KONTROLI W LATACH 2008–2009

REKORDOWA LICZBA KONTROLI EX-POST W 2009 R.

W 2009 r. IJHARS wykonała łącznie 269 kontroli ex-post, tj. blisko 2 razy więcej niż w 2008 roku (135 kontroli).

W 2009 r. przeprowadzono 38 kontroli planowych oraz 231 kontroli krzyżowych, z czego 2 kontrole krzyżowe na wniosek innego państwa członkowskiego (Republiki Federalnej Niemiec) oraz 229 kontroli krzyżowych – krajowych.

Największą liczbę kontroli (85) Inspekcja przeprowadziła u beneficjentów uczestniczących w mechanizmie WPR „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”, z czego 92% stanowiły kontrole krzyżowe.

Liczbę kontroli planowych i krzyżowych wykonanych przez Inspekcję w 2009 r. w zakresie poszczególnych mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej przedstawia wykres.

Przedmiotem kontroli ex-post jest zbadanie prawidłowości transakcji dokonanych przez beneficjentów, które zostały sfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.

Kontrole planowe

Inspekcja w 2009 r. wykonała łącznie 38 kontroli ex-post planowych. Inspektorzy kontrolowali prawidłowość transakcji zrealizowanych w latach budżetowych 2006/2007 i 2007/2008. Największą liczbę kontroli ex-post planowych w 2009 roku Inspekcja wykonała w podmiotach uczestniczących w mechanizmach na rynku wewnętrznym, tj:

- „Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa” i „Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw” – 8 kontroli,
- „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” – 7 kontroli.

Przedsiębiorstwa, w których w 2009 roku przeprowadzono kontrole ex-post, otrzymały z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) płatności na ogólną kwotę 52,6 mln Euro tj. ponad 210 mln zł.

Kontrole krzyżowe

Kontrole krzyżowe zasługują na szczególną uwagę w systemie kontroli ex-post. W myśl przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008¹ (RR 485/2008) stanowią one najlepszą metodę do potwierdzenia prawidłowości transakcji zrealizowanych przez kontrolowanego beneficjenta z tzw. „osobą trzecią”, czyli osobą fizyczną, bądź prawną bezpośrednio lub pośrednio związaną z transakcjami przeprowadzanymi w ramach systemu, finansowania przez EFRG.

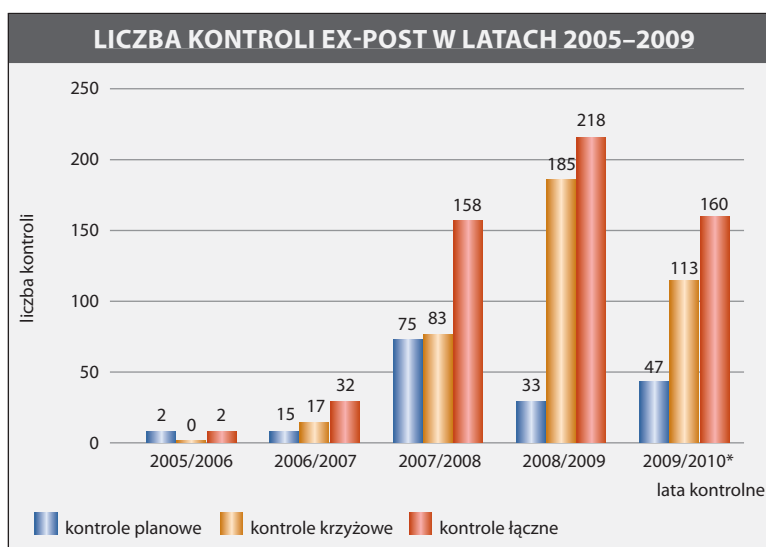
W 2009 r. IJHARS wykonała aż 231 kontroli ex-post krzyżowych. Największą liczbę kontroli krzyżowych wykonano u beneficjentów uczestniczących w takich mechanizmach, jak:

- „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” – 78 kontroli,
- „Wsparcie rynku produktów pszczelich” – 44 kontrole.

Inspekcja w 2009 r. sporządziła także 3 wnioski o wykonanie kontroli ex-post krzyżowych do innych państw członkowskich, tj. do: Litwy, Niemiec i Węgier.

Renata Szmraj,
Dyrektor Biura Kontroli
Ex-post

* Stan na 25.05.2010

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez państwa członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji

Lp	Nazwa mechanizmu WPR (Zakres tematyczny wykonanej kontroli)	Łączna liczba kontroli: planowych i krzyżowych wykonanych w 2009 roku		Liczba kontroli wykonanych w 2009 roku – ogółem
		Kontrole planowe	Kontrole krzyżowe	
1	„Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”	7	78	85
2	„Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw”	7	43	50
3	„Wsparcie rynku produktów pszczelich”	3	44	47
4	„Interwencyjny zakup i sprzedaż cukru”	1	-	1
5	„Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej”	2	-	2
6	„Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa”	-	32	32
7	„Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa” i „Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw” (kontrola dwutematyczna)	8	8	16
8	„Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”	3	10	13
9	„Kwotowanie produkcji mleka”	-	10	10
10	„Interwencyjny zakup i sprzedaż masła”	-	3	3
11	„Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe”	-	2	2
12	„Interwencyjny zakup i sprzedaż masła” i „Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe i „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” (kontrola trójtematyczna)	1	-	1
13	„Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa” i „Pomoc finansowa dla organizacji producentów owoców i warzyw na dofinansowanie funduszu operacyjnego” (kontrola dwutematyczna)	-	1	1
14	„Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż” i „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” kontrola dwutematyczna)	1	-	1
15	„Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” i „Interwencyjny zakup i sprzedaż cukru” (kontrola dwutematyczna)	1	-	1
16	„Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE” i „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” (kontrola dwutematyczna)	1	-	1
17	„Cukier-tymczasowa składka restrukturyzacyjna”	1	-	1
RAZEM		38	231	269

Wyniki kontroli

Wyniki większości kontroli potwierdziły prawidłowość zrealizowanych transakcji. Niemniej jednak inspektorzy WIJHARS podczas czynności kontrolnych stwierdzili u kontrolowanych beneficjentów 4 nieprawidłowości na łączną kwotę 57,8 tys. zł. Nieprawidłowości dotyczyły 3 mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, tj.:

- a) „Wsparcie rynku produktów pszczelich” – na kwotę 7,5 tys. zł,
- b) „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” – na kwotę 48,9 tys. zł,
- c) „Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych producentów owoców i warzyw” – na kwotę 1,4 tys. zł.

Szkolenia inspektorów w zakresie kontroli ex-post

Inspekcja przywiązuje dużą uwagę do prawidłowego przygotowania kadry inspektorów WIJHARS wykonujących kontrole ex-post. W 2009 r. Główny Inspektorat JHARS zorganizował dla inspektorów WIJHARS 5 szkoleń merytorycznych, w tym 3 przy udziale Agencji Rynku Rolnego.

Podsumowanie

Inspekcja w 2009 roku w porównaniu z poprzednim 2008 r. wykonała 2 razy więcej kontroli (łącznie: planowych i krzyżowych) i aż 3 razy więcej kontroli krzyżowych (231). W 2009 r. zakres kontroli wykonanych przez Inspekcję w znakomitej większości dotyczył następujących mechanizmów WPR:

- „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” (85 kontroli),
- „Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw” (50 kontroli),
- „Wsparcie rynku produktów pszczelich” (47 kontroli).

W 2008 roku głównymi mechanizmami były:

- „Kwotowanie produkcji mleka” (51 kontroli),
- „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż” (32 kontrole),
- „Interwencyjny zakup i sprzedaż cukru” (19 kontroli).

Biorąc pod uwagę poprzednie lata należy stwierdzić, że utrzymuje się tendencja stałego wzrostu liczby kontroli ex-post wykonywanych przez Inspekcję, zarówno planowych jak i krzyżowych.

ROK OBOWIĄZYWANIA ZNOWELIZOWANEJ USTAWY O JHARS

Rok 2009 był pierwszym rokiem obowiązywania znowelizowanej ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Nowe przepisy, przyznające szereg dodatkowych kompetencji organom IJHARS, ale także wprowadzające nowe wymagania w zakresie sposobu przeprowadzania kontroli działalności gospodarczej, spowodowały znaczący wzrost zadań realizowanych przez Biuro Orzecznictwa, Legislacji i Laboratoriów w GIJHARS.

Wiązały się one przede wszystkim z faktem, że organy IJHARS poza decyzjami administracyjnymi zakazującymi wprowadzanie do obrotu artykułów rolno-spożywczych lub nakazującymi poddanie ich określonym zabiegom, w pełni wykorzystywały, w minionym roku, przyznane im środki o charakterze karnym i prewencyjnym, tj. wydawały liczne decyzje wymierzające kary pieniężne. Wiązał się z tym przeszło trzykrotny wzrost liczby spraw załatwionych przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, działającego w charakterze organu II instancji.

Nowe przepisy wymagały od Biura aktywności w obszarze ich interpretacji i właściwego wdrażania na szczeblu Głównego Inspektoratu oraz wojewódzkich inspektoratów. Biuro opracowywało i aktualizowało szereg instrukcji (6) i wytycznych (30), związanych ze stosowaniem znowelizowanych ustaw.

W 2009 r. pracownicy Biura uczestniczyli w wielu spotkaniach z przedstawicielami wojewódzkich inspektoratów, których celem było opracowywanie nowych lub poprawa skuteczności już funkcjonujących trybów postępowania organów IJHARS podczas kontroli, jak również w toku prowadzonych postępowań administracyjnych.

Nowelizacja ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych spotkała się z dużym zainteresowaniem zarówno producentów żywności, jak również mediów. Pracownicy Biura reprezentowali IJHARS na licznych spotkaniach, konferencjach i seminariach poświęconych tematyce urzędowych kontroli żywności np. konferencja „Nowe wymagania w zakresie jakości handlowej” organizowana przez Polską Federację Producentów Żywności, „Kontrola przetworów mleczarskich po wejściu w życie znowelizowanej ustawy o jhars” seminarium organizowane przez Polską Izbę Mleka, seminarium „Zmiany w przepisach o jakości handlowej – nowelizacja ustawy o jhars” organizowane przez Polski Przemysł Spirytusowy, seminarium „Nowa ustawa o jhars – II Forum Rynku Spożywczego” organizowane przez portal Rynek Spożywczy.

Rok 2009 cechował się dużą liczbą procesów legislacyjnych, w które zaangażowany był GIJHARS. W związku z powyższym Biuro opracowało 17 opinii do projektów aktów prawnych, zgłaszając często również własne propozycje zmian, mających służyć poprawie skuteczności funkcjonowania organów urzędowej kontroli żywności w Polsce.

Nowelizacja ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych spotkała się z dużym zainteresowaniem zarówno producentów żywności, jak również mediów.

Dorota Bocheńska,
Dyrektor Biura
Orzecznictwa, Legislacji
i Laboratoriów

LABORATORIA GIJHARS W 2009 R.

Dorota Bocheńska,
Dyrektor Biura
Orzecznictwa, Legislacji
i Laboratoriów

W 2009 roku laboratoria Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych zbadały ogółem 14 635 próbek.

Udział procentowy oznaczeń wykonanych przez laboratoria GIJHARS w 2009 roku w ramach urzędowej kontroli, oceny jakości handlowej i zadań delegowanych przez Agencję Rynku Rolnego kształtował się następująco:

- oznaczenia organoleptyczne – 8,9%,
- oznaczenia fizykochemiczne – 80,3%,
- oznaczenia mikrobiologiczne – 3,4%.

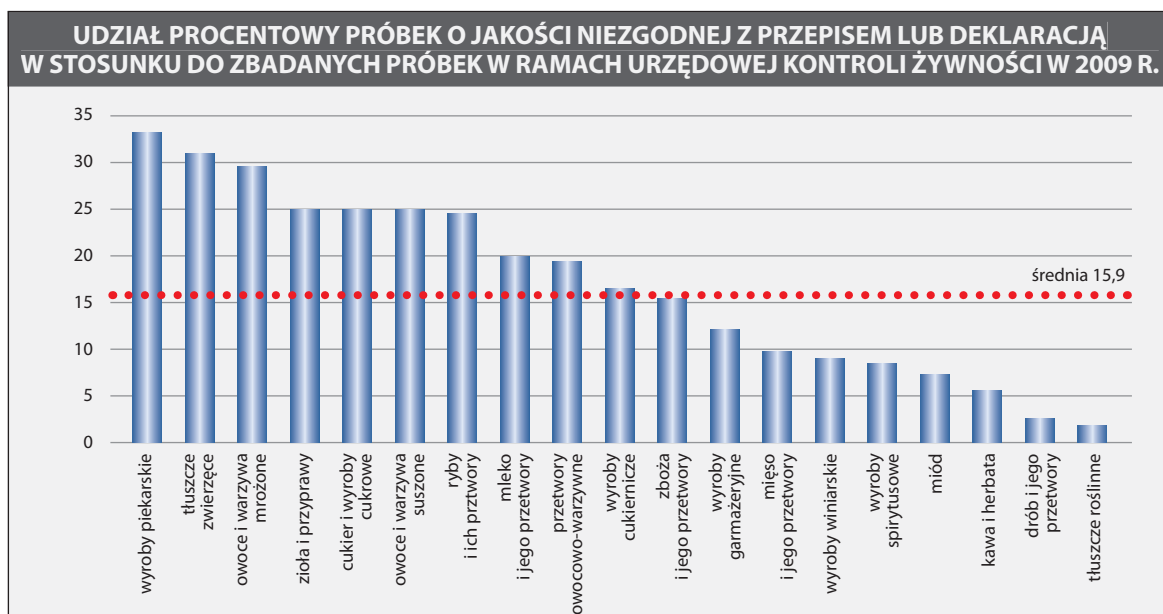
W porównaniu do 2008 r. liczba próbek zbadanych ogółem zmniejszyła się o 1107 próbek (o 7,0% mniej), w tym liczba próbek zbadanych w ramach urzędowej kontroli, oceny jakości handlowej i zadań delegowanych przez Agencję Rynku Rolnego zmniejszyła się o 1986 próbek (tj. 20,4% mniej).

W porównaniu do 2008 r. całkowita liczba oznaczeń zwiększyła się o 1142 oznaczenia (o 1,8% więcej), w tym liczba oznaczeń wykonanych w ramach urzędowej kontroli, oceny jakości handlowej i zadań delegowanych przez Agencję Rynku Rolnego zwiększyła się o 377 oznaczeń (tj. 0,8% więcej).

W ramach oceny jakości handlowej, urzędowej kontroli żywności i zadań delegowanych przez agencje płatnicze przebadano 7746 próbek, co stanowi 52,9% wszystkich zbadanych próbek.

W ramach zleceń zewnętrznych – 6889 próbek (47,1%).

W 2009 roku udział procentowy próbek o jakości niezgodnej z przepisem lub deklaracją stanowił 15,9% próbek zbadanych w ramach urzędowej kontroli.

NADZÓR IJHARS NAD ROLNICTWEM EKOLOGICZNYM W 2009 ROKU

Najnowsze dane wskazują, że rolnictwo ekologiczne w Polsce stale się rozwija, o czym świadczyć może ciągle zwiększająca się liczba producentów ekologicznych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r., w Polsce działalność prowadziło 17 423 producentów ekologicznych (ok. 15% więcej niż rok wcześniej). Dla porównania, w 2008 roku działalność w zakresie rolnictwa ekologicznego prowadziło 15 206 producentów i było to z kolei o 25,5% więcej niż w roku 2007.

W 2009 r. najwięcej producentów ekologicznych było w województwach: małopolskim (2219), podkarpackim (2050) oraz lubelskim (1755). Wśród producentów ekologicznych, zdecydowaną większość (98,1%) stanowili producenci prowadzący gospodarstwa ekologiczne. W 2009 r. liczba gospodarstw ekologicznych wynosiła 17 091, z czego najwięcej było w województwach: ma-

łopolskim (2197), podkarpackim (2014) i lubelskim (1710). W porównaniu do 2008 r. liczba gospodarstw ekologicznych wzrosła o 14,7%. W 2009 r. było 277 przetwórci ekologicznych co stanowi wzrost o 17,4% w porównaniu do roku poprzedniego. Najwięcej przetwórci ekologicznych było w województwach: mazowieckim (46), wielkopolskim (37) oraz lubelskim (35).

Dokończenie na str. 16

Artur Siedlarek,
Dyrektor Biura
Rolnictwa Ekologicznego
i Produktów
Regionalnych

LICZBA PRODUCENTÓW EKOLOGICZNYCH W POLSCE, W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA,
(WG STANU NA 31 GRUDNIA 2009 R.)

Województwo	Liczba producentów ekologicznych ogółem	W tym:	
		Ekologiczne gospodarstwa rolne	Przetwórcie ekologiczne
dolnośląskie	1039	1021	11
kujawsko-pomorskie	293	279	13
lubelskie	1755	1710	35
lubuskie	585	579	4
łódzkie	379	366	16
małopolskie	2219	2197	20
mazowieckie	1740	1673	46
opolskie	65	63	2
podkarpackie	2050	2014	21
podlaskie	1534	1528	5
pomorskie	507	494	12
śląskie	213	199	12
świętokrzyskie	1180	1170	8
warmińsko-mazurskie	1524	1514	10
wielkopolskie	624	588	37
zachodniopomorskie	1716	1696	25
RAZEM	17423	17091	277

POLSKA NA FORUM KKŻ FAO/WHO W 2009 R.

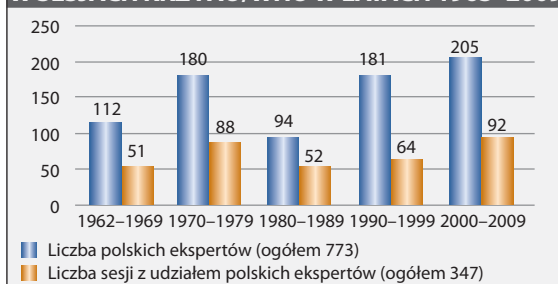

Marzena Chacińska,
Dyrektor Biura
Współpracy
Międzynarodowej

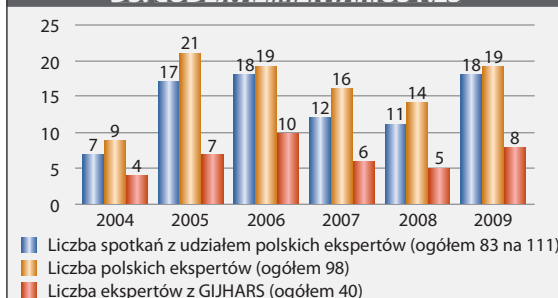
W 2009 r. GIJHARS pełniący rolę Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO dla Polski koordynował przygotowania do 14 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO oraz 1 sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, w których udział wzięło 13 delegatów z Polski, w tym 3 przedstawicieli Inspekcji.

Przedstawiciele Polski wzięli udział w 8 sesjach kodeksowych, w tym przedstawiciele Inspekcji w 3 sesjach (Komitetu ds. Metod Analiz i Próbkobrania, Komitetu ds. Zasad Ogólnych, Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO). Ponadto GIJHARS przygotował polskich ekspertów do 18 spotkań koordynacyjnych Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius w Brukseli. Dziewiętnastu przedstawicieli Polski wzięli udział w 12 spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius, w tym przedstawiciele Inspekcji w 8 spotkaniach.

UCZESTNICTWO POLSKICH EKSPERTÓW W SESJACH KKŻ FAO/WHO W LATACH 1963–2009

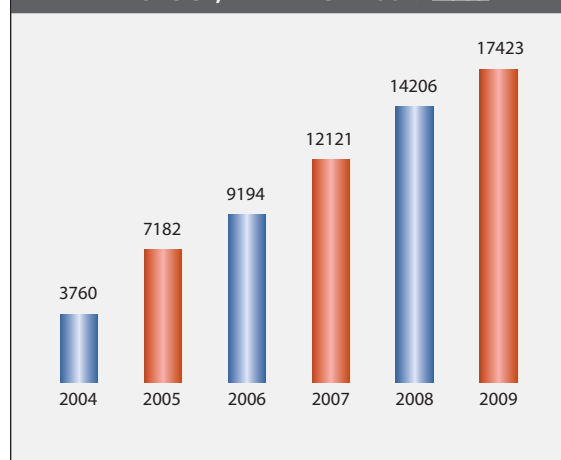

UCZESTNICTWO POLSKICH EKSPERTÓW W PRACACH GRUPY ROBOCZEJ RADY UE DS. CODEX ALIMENTARIUS F.23

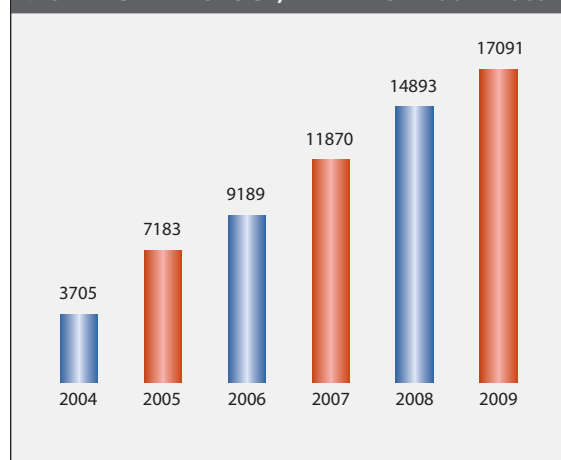
Dokończenie ze str. 15

LICZBA PRODUCENTÓW EKOLOGICZNYCH* W POLSCE, W LATACH 2004–2009

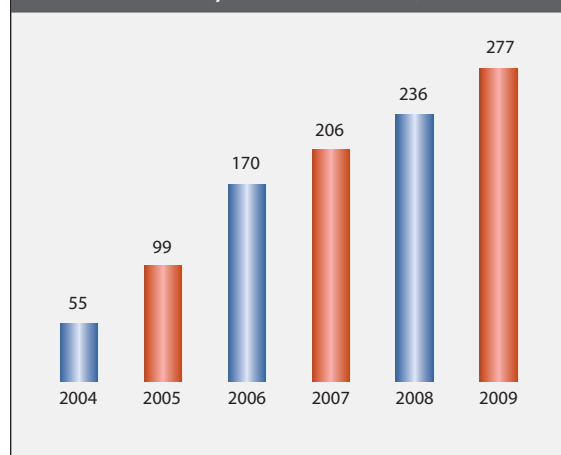

* producenci ekologiczni w rozumieniu art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. nr 116, poz. 975). Do producentów ekologicznych zaliczamy wszystkie podmioty, które podjęły działalność w zakresie rolnictwa ekologicznego i są pod kontrolą jednostki certyfikującej.

LICZBA EKOLOGICZNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W POLSCE, W LATACH 2004–2009

LICZBA PRZETWÓRNI EKOLOGICZNYCH W POLSCE, W LATACH 2004–2009

DZIAŁANIA IJHARS W ZAKRESIE PRODUKTÓW REGIONALNYCH I TRADYCYJNYCH

Od 2007 r. IJHARS przeprowadza kontrole zgodności procesu produkcji ze specyfikacją produktów posiadających chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

System ochrony nazw i oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności zaczął funkcjonować w Polsce w 2004 r. Od tamtego czasu Komisja Europejska zarejestrowała 15 nazw polskich produktów rolnych i środków spożywczych (wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku), a w 2009 r. IJHARS wydała 141 świadectw jakości potwierdzających zgodność produkcji ze specyfikacją.

Pierwsza kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją odbyła się na wniosek dwóch producentów w 2007 r. Kontroli poddany został proces produkcyjny bryndzy podhalańskiej, pierwszego polskiego produktu, którego nazwa została zarejestrowana przez KE jako chroniona nazwa pochodzenia. Wydano 2 świadectwa.

W 2008 r. IJHARS wydała łącznie 19 świadectw jakości. Wówczas kontroli procesu produkcyjnego poddane zostały następujące produkty: bryndza podha-

łańska (ChNP), oscypek (ChNP), miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich (ChOG).

Na przełomie 2008 i 2009 roku zarejestrowanych było 8 nazw polskich produktów rolnych i środków spożywczych jako ChNP, ChOG lub GTS, zaś rok później – 15. Oznacza to, że 2009 r. przyniósł niemal podwojenie tej liczby (wzrost o 87,5%). Wzrost liczby produktów posiadających zarejestrowane nazwy łączy się ze wzrostem kontroli zgodności ze specyfikacją. Kontrole te przeprowadzały zgodnie z właściwością miejscową wojewódzkie inspektoraty IJHARS oraz jedna z prywatnych jednostek certyfikujących upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W 2009 r., wnioski o przeprowadzenie kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją, złożone zostały przez producentów 9 produktów posiadających zarejestrowane nazwy. W wyniku przeprowadzonych kontroli, wydano 141 świadectw jakości i 2 certyfikaty zgodności.

Artur Siedlarek,
Dyrektor Biura
Rolnictwa Ekologicznego
i Produktów
Regionalnych

Świadectwo jakości i certyfikat zgodności to dokumenty wydawane po kontroli zgodności procesu produkcji produktu posiadającego chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będącego gwarantowaną tradycyjną specjalnością.

Świadectwo jakości wydawane jest przez wojewódzkiego inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zaś *certyfikat zgodności* przez prywatną jednostkę certyfikującą upoważnioną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz akredytowaną na zgodność z normą PN-EN 45011.

Dokumenty te uprawniają producentów do wprowadzania do obrotu produktów oznakowanych zarejestrowaną nazwą oraz symbolem chronionej nazwy pochodzenia, chronionego oznaczenia geograficznego lub gwarantowanej tradycyjnej specjalności.

PRODUKTY, NA KTÓRE W 2009 ROKU ZOSTAŁY WYDANE ŚWIADECTWA JAKOŚCI I CERTYFIKATY ZGODNOŚCI POTWIERDZAJĄCE ZGODNOŚĆ ICH PRODUKCJI ZE SPECYFIKACJĄ

Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw jakości	Liczba certyfikatów zgodności
Rogal świętomarciński	ChOG	116	-
Oscypek	ChNP	12	1
Bryndza podhalańska	ChNP	3	1
Wielkopolski ser smażony	ChOG	3	-
Andruty kaliskie	ChOG	2	-
Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	ChOG	2	-
Pierekaczewnik	GTS	1	-
Olej rydzowy	GTS	1	-
Miód pitny „trójniak”	GTS	1	-
SUMA		141	2

W 2009 r. po raz pierwszy przeprowadzono kontrole zgodności procesu produkcji ze specyfikacją następujących produktów: rogal świętomarciński, miód pitny „trójniak”, wielkopolski ser smażony, andruty kaliskie, olej rydzowy i pieriekaczewnik.

W listopadzie 2009 r., IJHARS przeprowadziła kontrolę doraźną dotyczącą przestrzegania przepisów w zakresie ochrony nazwy rogal świętomarciński. Przeprowadzono również kontrole mające na celu ochronę gwarantowanych tradycyjnych specjalności – miodów pitnych oraz pieriekaczewnika. Ponadto, skontrolowano producentów, którzy znakują swoje produkty nawiązując do chronionej nazwy pochodzenia sera feta. W 2009 r., podobnie jak w latach poprzednich, przeprowadzono również kontrole w zakresie bezprawnego wykorzystywania renomy chronionej nazwy pochodzenia oscypek.

Poza przeprowadzaniem kontroli planowych i doraźnych, IJHARS współpracuje z jednostkami spr-

wującymi urzędowe kontrole zgodności procesu produkcji ze specyfikacją w innych państwach UE oraz organami, których zadaniem jest ochrona produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. W 2009 roku IJHARS współpracował z urzędami z Włoch, Niemiec, Republiki Czeskiej i Grecji. Celem tej współpracy była ochrona zarejestrowanych takich nazw jak: gorgonzola, szynka szwarcwaldzka, feta, oscypek.

Wzrost liczby wniosków o kontrolę zgodności procesu produkcji produktów posiadających ChNP, ChOG lub będących GTS ze specyfikacją świadczy o coraz większej świadomości producentów w zakresie znaczenia tych kontroli. Producenci przekonują się, że aby produkt wzbudzał zaufanie konsumentów, jego jakość musi być potwierdzona przez organ kontrolny. Systematyczne kontrole gwarantują, że produkt posiada wysoką i specyficzną dla niego jakość, co stanowi jego wartość dodaną.

POZNAJ TRAKTAT Z LIZBONY

Traktat wszedł w życie 1 grudnia 2009 r.¹ Jest to tzw. umowa rewizyjna, która zmienia postanowienia umowy ustanawiającej organizację i wnosi zmiany do Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (obecna nazwa – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)) oraz Traktatu ustanawiającego Euratom.

Ratyfikacja Traktatu w Polsce

Premier RP Donald Tusk i Minister Spraw Zagranicznych RP Radosław Sikorski podpisali Traktat – 13 grudnia 2007 r. Ustawę o wyrażeniu zgody na ratyfikację przez Prezydenta Traktatu z Lizbony Sejm uchwalił 1 kwietnia 2008 r. Następnie – 2 kwietnia 2008 r. – na ratyfikację zgodził się Senat. Prezydent podpisał ustawę – 9 kwietnia 2008 r.

Główny cel Traktatu z Lizbony to poprawa ochrony interesów obywateli Unii Europejskiej poprzez:

- skuteczniejszy proces decyzyjny UE;
- bardziej demokratyczną Europę dzięki wzmocnieniu roli Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych;
- większą skuteczność i spójność działań zewnętrznych UE.

Najważniejsze zmiany to:

- przekształcenie Unii Europejskiej w jednolitą organizację międzynarodową i nadanie Unii Europejskiej osobowości prawnej;
- wprowadzenie Urzędu Stałego Przewodniczącego Rady Europejskiej;
- wprowadzenie Urzędu Wysokiego Przedstawiciela ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa;
- nadanie Radzie Europejskiej statusu instytucji Unii Europejskiej;
- wprowadzenie zasady 18 miesięcznej Prezydencji zbiorowej w Radzie Unii Europejskiej;

- poszerzenie kompetencji Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych;
- wprowadzenie inicjatywy obywatelskiej na poziomie UE.

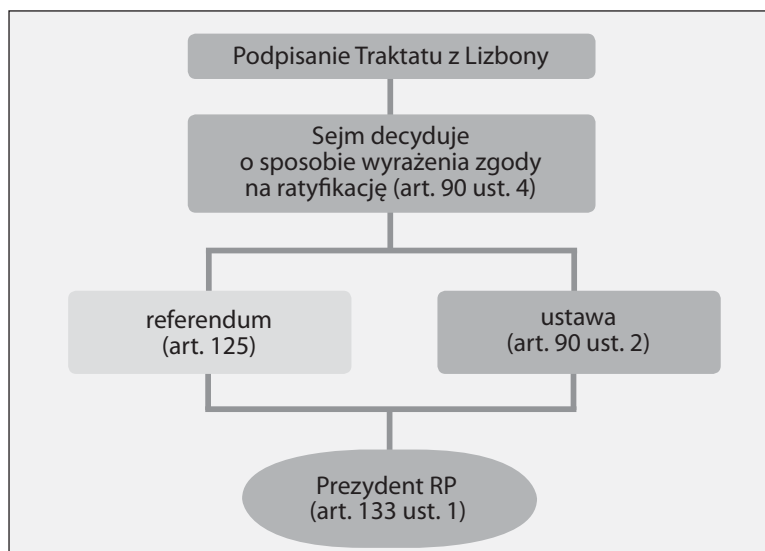
Unia Europejska organizacją międzynarodową

W konsekwencji nadania **Unii Europejskiej** osobowości prawnej „Wspólnota Europejska” zmieniona została na „Unię Europejską”. Unia Europejska przejęła wszelkie zobowiązania Wspólnoty Europejskiej, także te o charakterze międzynarodowym np.: od 1 grudnia 2009 r. formalnie członkiem Światowej Organizacji Handlu (WTO) oraz Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO jest Unia Europejska.

Marzena Chacińska,
Dyrektor Biura
Współpracy
Międzynarodowej

PROCEDURA RATYFIKACJI TRAKTATU Z LIZBONY W POLSCE (ART. 90 KONSTYTUCJI RP)

¹ Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. wszedł w życie w Polsce formalnie 2 grudnia 2009 r. – data publikacji Traktatu w Dz. U. z 2009 r. Nr 203, poz. 1569.

Proces integracji europejskiej na mocy Traktatu przybiera formę prawną organizacji międzynarodowej, co powinno położyć kres politycznym obawom, że proces ten zmierza do stworzenia ogólnoeuropejskiego supermocarstwa kosztem suwerenności państw członkowskich. Zgodnie z zasadą tzw. kompetencji powierzonych (przysnanych) organizacje międzynarodowe mają tyle kompetencji ile – na mocy traktatu ustanawiającego daną organizację – powierzą jej państwa członkowskie.

Nowe stanowiska w UE

Pierwszym **Stałym Przewodniczącym Rady Europejskiej**, wyznaczającej ogólne cele rozwoju i polityki UE, został dotychczasowy premier Belgii Herman Van Rompuy, który przewodniczy obradom Rady Europejskiej, a także zapewnia przygotowanie i ciągłość jej prac.

26 stycznia 2010 r. Herman Van Rompuy tzw. Prezydent Unii Europejskiej złożył pierwszą oficjalną wizytę w Polsce.

Na urząd **Wysokiego Przedstawiciela ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa** wybrano Catherine Ashton, poprzednio piastującą urząd Komisarza ds. Handlu. Tzw. Minister Spraw Zagranicznych UE jest jednocześnie wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej.

Zmiany w Instytucjach UE

Poszerzenie kompetencji Parlamentu Europejskiego osiągnięto poprzez rozszerzenie stosowania procedury współdecydowania Parlamentu Europejskiego i Rady UE na rolnictwo, rybołówstwo, fundusze strukturalne, budżet oraz inne obszary.

Traktat z Lizbony **zwiększa zaangażowanie parlamentów krajowych** w zakresie tworzenia prawa Unii Europejskiej. Parlamenti te stały się tzw. strażnikami zasady pomocniczości¹ i mają 8 tygodni na wydanie opinii w sprawie projektu aktu prawnego UE. Dodatkowo parlamenti narodowe otrzymały funkcję kon-

¹ Zasada „pomocniczości” polega na podejmowaniu decyzji w UE jak najbliższej obywatela. Innymi słowy, Unia podejmuje działania na poziomie wspólnotowym wyłącznie wówczas, gdy są one bardziej skuteczne od działań podejmowanych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym (z wyjątkiem spraw leżących wyłącznie w jej gestii).

trolną w ramach klauzuli elastyczności². Sprzeciw nawet jednego parlamentu narodowego w odniesieniu do proponowanej decyzji sprawia, że decyzja nie może być podjęta.

Traktat zakłada także **zmniejszenie liczby członków kolegium Komisji Europejskiej** i wprowadzenie zasady rotacji na stanowiskach. Od 1 listopada 2014 roku Komisja będzie składała się z takiej liczby członków, w tym z jej Przewodniczącego i Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, która będzie odpowiadała dwóm trzecim liczby Państw Członkowskich, chyba że Rada Europejska, stanowiąc jednomyślnie, podejmie decyzję o zmianie tej liczby. Obecnie w składzie kolegium jest 27 Komisarzy wśród nich Janusz Lewandowski – Komisarz ds. Budżetu.

Nowe rozwiązania na poziomie UE

Na mocy Traktatu powołana została **Europejska Służba Działań Zewnętrznych** tzw. służba dyplomatyczna UE, która będzie wspierać w realizacji zadań Wysokiego Przedstawiciela ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Do innych istotnych zmian wprowadzonych Traktatem należy zaliczyć rozszerzenie **głosowania większością kwalifikowaną w Radzie Unii Europejskiej** na nowe obszary polityki (np. mianowanie specjalnych przedstawicieli, procedura ta nie dotyczy jednak kwestii wojskowych lub obronnych oraz WPZiB) oraz **wzmocnienie ochrony praw podstawowych** (Traktat nadaje charakter prawny Karcie Praw Podstawowych oraz tworzy podstawę prawną dla przystąpienia Unii Europejskiej do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka) – porównaj *Protokół w sprawie stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej do Polski i Zjednoczonego Królestwa oraz Deklarację Polski nr 61*.

Wartym zauważenia jest fakt zwiększenia bezpośredniego wpływu obywateli na podejmowanie decyzji w UE poprzez **wprowadzenie tzw. inicjatywy obywatelskiej**. Otóż co najmniej milion obywateli reprezentujących znaczną liczbę państw członkowskich może zwrócić się do Komisji z prośbą o przedłożenie stosowanego wniosku w konkretnych sprawach.

W Traktacie z Lizbony po raz pierwszy wyraźnie przewidziano **możliwość wystąpienia z UE**.

Integralne części Traktatu stanowią **protokoły i deklaracje** złożone przez niektóre państwa członkowskie UE w sprawach objętych Traktatem z Lizbony.

² Klauzula elastyczności daje możliwość podejmowania w Unii decyzji bez wyraźnej podstawy prawnej, gdy jest to niezbędne dla realizacji celów UE. Z działania tej klauzuli wyłączono wyraźnie Wspólną Politykę Zagraniczną i Bezpieczeństwa (WPZiB).

NOWE MECHANIZMY WPR KONTROLOWANE PRZEZ IJHARS W 2009/2010

Zgodnie z *Programem kontroli ex-post w roku kontrolnym 2009/2010*, Inspekcja ma do przeprowadzenia 23 kontrole w zakresie 3 mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, dotychczas nie kontrolowanych przez inspektorów IJHARS. Stanowi to 41% wszystkich kontroli planowych do wykonania w roku 2009/2010.

Renata Szemraj,
Dyrektor Biura Kontroli
Ex-post

Trzy, tzw. *nowe* mechanizmy na rynku wewnętrznym, wskazane do kontroli przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, administrowane są przez Agencję Rynku Rolnego.

Liczbę kontroli planowych do wykonania przez Inspekcję w zakresie nowych mechanizmów WPR przedstawia tabela.

Wszystkie kontrole planowe realizowane przez Inspekcję w roku kontrolnym 2009/2010 obejmą transakcje dokonane w roku budżetowym 2007/2008.

Kwota pomocy jaką otrzymali beneficjenci z tytułu uczestniczenia w ww. mechanizmach wyniosła:

- *Cukier – tymczasowa składka restrukturyzacyjna* – 1,2 mld zł,
- *Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych* – 9,4 mln zł,
- *Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny* – 7,7 mln zł.

Charakterystyka *nowych* mechanizmów

Cukier – tymczasowa składka restrukturyzacyjna

Zgodnie z regulacjami prawnymi UE, mechanizm dotyczy systemu restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego we Wspólnocie i polega na przyznaniu pomocy finansowej dla tych producentów cukru i izoglukozy, którzy zdecydują się zaprzestać ich produkcji w ramach przyznanych im kwot, przeznaczając przy tym część pomocy dla plantatorów buraków oraz podmiotów świadczących usługi za pomocą maszyn, w celu zrekompensowania strat poniesionych w wyniku procesu restrukturyzacji.

Pomoc restrukturyzacyjna przyznawana jest przedsiębiorstwu produkującemu cukier w odniesieniu do roku gospodarczego, za który nastąpiło zrzeczenie się kwot cukru i tylko za taką ilość w ramach kwoty, której zrzeczono się i nie przyznano повторно.

Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych

O dofinansowanie promocji produktów rolnych w ramach mechanizmu może ubiegać się beneficjent, który jest organizacją branżową zrzeszającą producentów lub organizacją międzybranżową zrzeszającą producentów, przetwórców i dystrybutorów, (tzw. organizacja proponująca). Realizację kampanii organizacja proponująca zleca organizacji wdrażającej tj. agencji reklamowej, agencji public relations. Beneficjent uczestniczący w ww. mechanizmie może uzyskać dofinansowanie do realizacji działań z zakresu public relations, promocji i reklamy, udziału w targach, wystawach, seminariach, szkoleniach, itp. Działania te można prowadzić na wewnętrznym rynku unijnym oraz na rynkach nie należących do UE. Kampanie nie mogą dotyczyć konkret-

ZESTAWIENIE LICZBY KONTROLI PLANOWYCH DO WYKONANIA W ZAKRESIE 3 NOWYCH MECHANIZMÓW WPR

Cukier – tymczasowa składka restrukturyzacyjna	14
Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	5
Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny	4

nych marek, znaków towarowych, czy firm. W ramach mechanizmu promować można specyficzne cechy produktów, ich jakość i walory. Na rynku UE beneficjenci mogą ubiegać się o dofinansowanie do 80% faktycznie poniesionych kosztów netto (maksymalnie 50% ze środków UE, 30% z budżetu krajowego, minimum 20% stanowi wkład własny organizacji) kampanii dotyczących następujących produktów: mleko, oleje z ziaren, mięso świeże, schłodzone lub mrożone wyprodukowane zgodnie ze wspólnotowym lub krajowym systemem jakości, miód i produkty pszczelarskie, oznakowanie jaj przeznaczonych do konsumpcji, oznaczenia produktów z odległych regionów, mięso drobiowe. Kampania stanowi spójny zestaw działań wdrażanych przez minimum 1 rok, ale nie dłużej niż przez 3 lata.

Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny
Realizacja powyższego mechanizmu przez ARR polega na udzielaniu dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny na terenie Polski zgodnie z zasadami obowiązującymi w UE. Dopłata jest udzielana wszystkim przedsiębiorcom, którzy zawarli z ARR umowę na dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny i wypełnili warunki udzielania dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny. Dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny udzielane są według stawek ustalonych przez KE. Przedsiębiorca otrzymuje dopłatę do ustalonej przy wprowadzeniu do chłodni wagi netto świeżej lub schłodzonej wieprzowiny i faktycznie przechowywanej przez okres objęty umową z ARR.

USTAWA O BEZPIECZEŃSTWIE ŻYWNOCI I ŻYWIENIA

Paweł Jaczyński,
Biuro Orzecznictwa,
Legislacji i Laboratoriów

8 stycznia 2010 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz niektórych innych ustaw. Ustawa weszła w życie w dniu 10 marca 2010 r.

Zmiana jednego z zasadniczych aktów polskiego prawa żywnościowego wynikała z konieczności dostosowania przepisów krajowych do licznych zmian aktów wspólnotowych. Zmiany wynikają również z kilkuletniego doświadczenia w stosowaniu przepisów ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Niezbędne stało się doprecyzowanie przepisów stwarzających wątpliwości interpretacyjne.

Zasadniczą zmianą jest doprecyzowanie zakresu stosowania przepisów ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Stosownie do art. 1 ust. 2 pkt 1 w nowym brzmieniu określa ona wymagania zdrowotne

żywności w zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniach Unii Europejskiej. Dotychczasowe brzmienie ustawy wskazywało jedynie w sposób ogólny, że dotyczy ona wymagań zdrowotnych żywności.

Z uwagi na fakt, że znaczny obszar wymagań zdrowotnych uregulowany został w przepisach wspólnotowych, w tym w bezpośrednio stosowanych rozporządzeniach, konieczne stało się doprecyzowanie zakresu stosowania przepisów prawa krajowego tak, aby zakres ten nie budził wątpliwości.

Zasadniczym elementem nowelizacji są zmiany definicji pojęć stosowanych w ustawie. Wynikają one ze

zmian w przepisach wspólnotowych, bądź ze zmian w sposobie definiowania tych pojęć poprzez odesłanie do odpowiednich definicji wspólnotowych.

Zmienione zostały definicje aromatu, dobrej praktyki produkcyjnej, oświadczenia żywieniowego, substancji dodatkowej, substancji pomagającej w przetworzeniu, składnika odżywczego, składnika żywności, wody stołowej itp.

Zmieniona została również definicja naturalnej wody mineralnej, zawarta w art. 3 ust. 3 pkt 15. Z nowej definicji wynika, że właściwości mające znaczenie fizjologiczne, powodujące korzystne oddziaływanie na zdrowie ludzi, nie są już kryterium, które naturalna woda mineralna musi obligatoryjnie spełniać.

Jako woda nieróżniąca się właściwościami i składem mineralnym od wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określonej w przepisach ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków zdefiniowana została natomiast woda źródłana. Dla takiego rodzaju wody przepisy ustawy nie przewidują więc żadnych szczególnych właściwości. Pojęcie wody źródlanej zastąpiło istniejące dotychczas w ustawie pojęcie naturalnej wody źródlanej.

Ponadto wprowadzone zostały nowe definicje, tj.: enzymu spożywczego, oświadczenia zdrowotnego, podmiotu działającego na rynku materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, podmiotu zajmującego się recyklingiem, przetwórcy, składnika żywności o właściwościach aromatyzujących itp.

Ustawodawca oszedł również od zamieszczania pewnych definicji w ustawie. Dotyczy to w szczególności pojęć aromatu dymu wędzarniczego, aromatu przetworzonego, naturalnej wody źródlanej, preparatu aromatycznego, substancji aromatycznej itp.

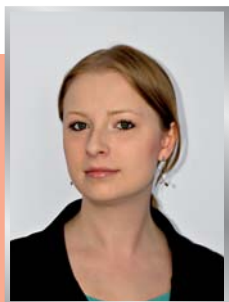
W wyniku nowelizacji przepisy Działu II ustawy uzupełnione zostały o rozdział 12 *Oświadczenia żywieniowe i zdrowotne*. Określone w nim zostały kompetencje Głównego Inspektora Sanitarnego w zakresie stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych. Organ ten jest właściwy w zakresie odnoszącym się do przyjmowania i przekazywania do Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) wniosków podmiotów działających na rynku spożywczym w celu udzielenia zezwolenia na wpisanie oświadczenia o zmniejszeniu ryzyka choroby lub oświadczenia odnoszącego się do rozwoju i zdrowia dzieci lub oświadczenia zawierającego wniosek o ochronę zastrzeżonych danych do wspólnotowego rejestru oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności.

Istotną zmianą jest również rezygnacja z katalogu zamkniętego środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w art. 24 ust. 2.

Zastosowanie w ww. przepisie wyrażenia *w szczególności* powoduje, że grupy środków spożywczych wymienionych w pkt. 1–8 są tylko przykładami wyrobów spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i mogą być w każdej chwili, bez zmiany ustawy uzupełnione o inne grupy.

Nowelizacja ustawy zawiera ponadto szereg zmian służących poprawie przejrzystości polskiego prawa żywnościowego w zakresie właściwości zdrowotnych żywności, w tym liczne zmiany służące ułatwieniu prowadzenia działalności gospodarczej, tj. np. rozszerzenie listy podmiotów, dla których wystarczającą jest rejestracja bez konieczności zaświadczania zakładu, m.in. o gospodarstwa agroturystyczne, podmioty produkujące wina gronowe z upraw własnych w ilości poniżej 1000 hl/rok, apteki, punkty apteczne, hurtownie farmaceutyczne, sklepy zielarskie itp.

PROTOKÓŁ DYPLOMATYCZNY I ETYKIETA NA CO DZIEŃ CZ. 1

Joanna Maryniak,
Biuro Współpracy
Międzynarodowej

Integracja europejska, intensywny rozwój kontaktów międzynarodowych, a także wiążące się z tym delegacje zagraniczne stanowią okazję do zetknięcia się z innymi kulturami i obyczajami jednocześnie rodząc wiele wątpliwości dotyczących etykiety.

Umiejętność odpowiedniego zachowania się w sytuacjach oficjalnych jest sprawą bardzo istotną, często decydującą o wynikach spotkań. Zasady protokołu dyplomatycznego (czyli zespołu reguł postępowania i wzajemnego odnoszenia się przyjętego w oficjalnych kontaktach międzynarodowych) pozwalają na uniknięcie nietaktu, niecelowego obrażenia kogoś czy wywołania otwartego konfliktu. Nie można zapominać, że podstawowym celem dyplomacji jest dążenie do pokojowych rozwiązań problemów w stosunkach z innymi państwami za pośrednictwem rozmów, rokowań, korespondencji i zawierania umów. Niniejszy artykuł ma na celu przypomnienie wybranych zasad *savoir-vivre* oraz przedstawienie kluczowych informacji związanych z protokołem dyplomatycznym.

Historia

Wydarzeniem określanym jako przełomowe w historii dyplomacji był **Kongres Wiedeński** zwołany w 1815 roku, w celu podjęcia postanowień dotyczących „odrestaurowania porządku w Europie”, naruszonego przez Wielką Rewolucję Francuską oraz Napoleona I. Kongres Wiedeński zapoczątkował nową zasadę, według której wszystkie niepodległe państwa, bez względu na ustrój, uznawane są za równorzędne, co stanowiło podwaliny do ustanowienia protokołu dyplomatycznego.

Zasady protokołu dyplomatycznego

Podstawowymi zasadami protokołu dyplomatycznego są **zasady pierwszeństwa** (kryterium jest wysokość rangi lub klasy) i **starszeństwa** (w obrębie tej samej klasy lub rangi) czyli tzw. **precedencja**. Termin ten oznacza proces ustalania pierwszeń-

stwa pomiędzy szefami misji dyplomatycznej, ale również pozwala ustalić prawidłową kolejność witania się, zabierania głosu, czy zajmowania miejsc na spotkaniach. W Polsce precedencja uzależniona jest od zajmowanego stanowiska, jednak w innych państwach może być uzależniona np. od tytułu szlacheckiego.

Powitanie

Protokół dyplomatyczny, bardzo często utożsamiany także z *savoir-vivre* i dobrymi manierami, pozwala nie tylko uniknąć błędów, ale także ułatwia organizację wizyt. Na spotkaniach oficjalnych lub towarzyskich problematyczny może się okazać już sam moment powitania. Wątpliwości budzi zarówno kwestia do kogo należy inicjatywa przy witaniu się jak i sama jego kolejność. W **kontaktach towarzyskich** przyjęte jest, że kobieta pierwsza podaje rękę mężczyźnie, starszy – młodszemu, gospodarz – odwiedzającemu. W **miejscu pracy** reguły obyczajowe nakazują, aby kobieta pierwsza podała mężczyźnie dłoń, starszy rangą – młodszemu rangą a przełożony – podwładnemu. Często zdarza się, że pracownikiem jest kobieta a pracodawcą mężczyzna. W takiej sytuacji mimo wszystko inicjatywa należy do pracodawcy, bez względu na płeć pracownika. Wyjątkiem od tej reguły jest spotkanie o charakterze towarzyskim, wówczas to kobieta wychodzi z inicjatywą przy witaniu się z pracodawcą. Istotnym jest także **sposób podawania dłoni**. Zarówno kobieta jak i mężczyzna powinni podać całą dłoń i lekko ją ucisnąć spoglądając w oczy. Nie należy potrząsać dłonią, ani jej przytrzymywać. Należy też pamiętać, że podając dłoń wypada zdjąć rękawiczkę, chyba że jest ona elementem stroju kobiety.

Przykładowymi często popełnianymi błędami jest witanie się przez stół czy witanie się przez uścisk dłoni tylko mężczyźni między sobą z pominięciem kobiet. Kobiety z kolei nie powinny podawać zbyt wysoko dłoni, gdyż gest ten sugeruje mężczyźnie, że powinien złożyć na dłoni pocałunek. Oczywiście mężczyzna może to uczynić, jednak pamiętać przy tym należy, że nie powinno się całować w dłoń poza zamkniętymi pomieszczeniami np. na ulicy, podczas kontaktów oficjalnych i biznesowych, a w towarzystwie powinno się być konsekwentnym: albo całujemy wszystkie panie, albo żadnej. Za granicą należy jednak zachować dużą powściągliwość – gest ten może oznaczać daleko posuniętą poufałość.

Pozdrawianie i przedstawianie osób

Piszząc o powitaniu, należy wspomnieć też o kilku regułach związanych z **pozdrowieniami**. Mężczyzna kłania się kobiecie, młodszy – starszemu, pracownik – przełożonemu, idący – stojącemu, wchodzący – obecnym, jadący samochodem – idącym pieszo a pojedyncza osoba – grupie. Ukłon powinien być uprzejmy, kobieta kłania się lub dziękuje skinieniem głowy, mężczyzna kłaniając się pochyla lekko korpus i głowę spoglądając pozdrowianemu w twarz.

Powitaniu zazwyczaj towarzyszy **przedstawianie osób**. Obowiązek ten należy do gospodarza lub organizatora spotkania, który powinien kierować się zasadą, według której przedstawia się: mężczyznę – kobiecie, młodszego – starszemu, młodszego rangą – starszemu rangą, ale np. nowoprzybyłych gości przedstawia się już obecnym, pojedynczą osobę (niezależnie od płci) przedstawia się małżeństwu. Wymieniamy najpierw nazwisko osoby przedstawianej a następnie, nazwisko osoby której kogoś przedstawiamy. Oprócz nazwisk w kontaktach służbowych podajemy tytuły naukowe i służbowe, często też miejsce pracy.

Bilety wizytowe

Spotkaniom bardzo często towarzyszy wymiana **bileto- w wizytowych** (zwanych potocznie wizytówkami). Wizytówki są środkiem informującym o osobie nowopoznanej oraz o firmie/instytucji, którą ta osoba reprezentuje. Utrwalają one zawartą znajomość i ułatwiają utrzymanie kontaktów. Bilety wizytowe dzielimy na prywatne, rządowe oraz wspólne małżonków. Dodatkowo można wyróżnić bilety wizytowe dyplomatów. Służbowe bilety wizytowe powinny być proste, czytelne, bez zbędnych ozdób, wykonane z dobrej jakości papieru z prostymi (tzn. nie

pisany kursywą) i najlepiej czarnego koloru literami. Bilety rządowe dyplomatów pisane są kursywą, zawierają imię, nazwisko, stanowisko, nazwę kraju (ambasador) lub ambasady i kraju (stolicy), pozostali dyplomaci – państwa urzędowania. W zasadzie na takich wizytówkach nie podaje się adresu i numeru telefonu. Często tłoczone jest na nich godło.

Wymiana (czystych i niepogniecionych) wizytówek powinna odbyć się w sposób dyskretny, zazwyczaj na zakończenie rozmowy lub na początku spotkania (przy przedstawianiu się). Osobie starszej (wiekiem lub rangą) wręczamy wizytówkę tylko wtedy, gdy o nią poprosi lub sama wręczy nam swoją. W złym tonie jest wymienianie się wizytówkami przy stole w trakcie posiłku. Dobry obyczaj nakazuje aby przeczytać wizytówkę przed jej schowaniem i włożyć ją np. do portfela a nie bezpośrednio do torby czy teczki.

Bilety wizytowe, w pewnych okolicznościach mogą również zastępować złożenie wizyty. W lewym dolnym rogu wizytówki dołączonej zazwyczaj do kwiatów lub upominku wpisujemy wówczas ołówkiem i małymi literami skróty zwrotów z języka francuskiego, których przykłady zostały zamieszczone w tabeli.

PRZYKŁADOWE SKRÓTY STOSOWANE NA BILETACH WIZYTOWYCH:

p. r.	<i>pour remercier</i> , z podziękowaniem
p. f.	<i>pour féliciter lub pour fete</i> , z życzeniami
p.f.f.n.	<i>pour feliciter Fete Nationale</i> , z życzeniami z okazji święta narodowego
p.f.n.a.	<i>pour féliciter Nouvel An</i> , z życzeniami noworocznymi
p.p.	<i>pour présentation</i> , dla przedstawienia osoby
p.f.c.	<i>pour faire connaissance</i> , dla zapoznania się
p.c.	<i>pour condolence</i> , kondolencje
p.p.c.	<i>pour prendre congé</i> , pożegnanie (w związku z definitywnym wyjazdem)

Poczytaj:

¹ Pietkiewicz E., *Dobre obyczaje*, Warszawa 1998.

² Pietkiewicz E., *Protokół dyplomatyczny*, Warszawa 1998.

³ Ikonowicz C. i Piekarski J., *Protokół dyplomatyczny i dobre obyczaje*, Warszawa 2000.

CZY WIESZ, ŻE...

Croissant – rogaliki; te półokrągłe bułki, wcześniej zwane *kipfel*, upieczone zostały przez weneckich piekarzy z okazji przerwania oblężenia tureckiego trwającego 58 dni, w 1683 roku. Sprowadzone zostały do Paryża wraz ze świtą Marii Antoniny, córki cesarzowej Austrii. Dziś stanowią znak rozpoznawczy Paryża.

Pierwsze czasopismo rolnicze – „A Collection for the improvement of Husbandry and Trade” zostało wydane 30 marca 1692 roku. Redaktorem tego pisma był John Houghton.

Pasztet z gęsich wątróbek – pasztet z powiększonych wątróbek tuczonych gęsi, został sporządzony po raz pierwszy przez kucharza księcia Louisa George’a Erasme de Contades w 1762 roku.

Kawa – jako napój pojawiła się około 1000 r. Wspomina o niej arabski filozof i lekarz Awicenna, który nazywa ją *bunc*, słowem do dziś używanym w Etiopii. Jako napój spożywany w czasie spotkań towarzyskich rozpowszechniła się w XVI wieku w Arabii i Persji. Pierwsza kawiarnia powstała w 1475 roku w Konstantynopolu. Zaś zwyczaj podawania kawy z cukrem i mlekiem wprowadził polski podróżnik Franciszek Jerzy Kulczycki, który w 1683 roku otworzył kawiarnię w Wiedniu. On to stworzył „kawę po wiedeńsku”, czyli czysty napój po odcedzeniu fusów.

Po raz pierwszy płatki śniadaniowe – jako owies szatkowany – zostały zaoferowane w 1893 r. przez Henry’ego D. Perky’ego z Denver. Dwa lata później Perky założył The Natural Food Co. i rozpoczął produkcję na skalę przemysłową. Spreparowane z owsa – znane nam współcześnie płatki śniadaniowe jako *Granose Flakes* zareklamowano po raz pierwszy w lutym 1895 roku na łamach czasopisma *Food Heath*. Były to płatki Dr. Johna Kellogga.